

Norsk Tourette Forening

Ufrivillige bevegelser og lyder.

Kan det være Tourettes syndrom?

Hva er Tourettes syndrom?

Tourettes syndrom er en lite kjent nevrobiologisk tilstand som kjennetegnes ved tics.

Tics:

- er plutselige, ufrivillige, raske, gjentatte, formålsløse bevegelser eller lyder.
- kan variere i hyppighet og intensitet gjennom dagen, over uker eller måneder.
- kan midlertidig undertrykkes, men oftest i korte perioder.
- flytter seg ofte fra en kroppsdelt til en annen.
- kan i varierende grad bli forsterket av angst, stress, nervøsitet, kjedsomhet, å glede seg til noe, lite søvn, enkelte medikamenter, mm.

Eksempler på tics kan være øyeblinking, ansiktsgrimaser, neserynkning, hodekast, armbevegelser, klapping, piping, harking, snufsing, stamming, hyl med mer.

Ufrivillige bevegelser eller sammentrekninger i muskler, kalles motoriske tics,

og ufrivillige lyder kalles vokale tics.

Ticsene kan opptre som enkelte tics eller sammensatt av mange forskjellige tics på samme tid. Noen tics er mer plagsomme i hverdagen enn andre.

Tics kan være til stede under søvn.

Tourettes syndrom finnes hos mennesker fra alle etniske grupper, og forekommer 3-4 ganger hyppigere hos menn enn hos kvinner. Det naturlige forløp av Tourettes syndrom varierer betydelig fra individ til individ, og hvor hardt man er rammet varierer fra meget lette tilfeller til en alvorlig tilstand.

For å få diagnosen Tourettes syndrom kreves debut før 18 års alder. Minst to motoriske og ett vokalt tics må ha vært til stede, men disse trenger ikke opptre samtidig. Symptomene skal ha opptrådt daglig eller nesten daglig, i minst 12 måneder og uten opphold i mer enn 2 måneder.

Symptomene på Tourettes syndrom starter vanligvis i tidlig skolealder. De første symptomene er oftest tics i ansiktet, for eksempel overdreven blinking eller grimaser. Motoriske tics kommer ofte før vokale tics. Det er vanlig at ticsene er på sitt mest intense i ungdomsårene. De fleste er mindre plaget av sine tics når de blir voksne.

Banning eller bruk av upassende ord eller setninger forekommer kun hos 10-15 % av de som har Tourettes syndrom. De som strever med dette kan vanskelig kontrollere trangene til å si «det forbudte» selv om det er helt det motsatte av hva de mener.

Tilleggsversker

De fleste med Tourettes syndrom har tilleggsvansker. De vanligste er ADHD og tvangstanker / tvangshandlinger (OCD). Spesifikke lærevansker, plutselige raseriutbrudd, søvnvansker,

angst og depresjon sees også hos en del. Tilleggsvanskene kan for noen skape større utfordringer enn ticsene i seg selv.

Behandling

Tourettes syndrom kan ikke kureres, og målet for behandling blir å redusere symptomene. Lette tics krever vanligvis ingen behandling. Noen bruker medisiner for å dempe ticsene, og det finnes ikke- medikamentelle behandlingsmetoder som kan hjelpe. Dersom tilleggsvanskene er de mest plagsomme, bør disse behandles først.

Informasjon og kunnskap om tilstanden er til god hjelp for personer som selv har Tourettes syndrom eller noen i nær familie som har tics.

Norsk Tourette Forening har utarbeidet flere brosjyrer som kan være nyttige, og er behjelpelige med informasjon om tilstanden.

Norsk Tourette Forening

Frankendalsveien 97, 3274 Larvik

Telefon: 31 41 10 55

E-Post: post@touretteforeningen.no

www.touretteforeningen.no

ISBN: 978-82-7835-038-6